

Kulturminister Uffe Elbæk
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Sendt per mail til min@kum.dk

Aalborg, den 21. oktober 2011

Kære Uffe Elbæk

Sammenslutningen Af Medier i Lokalsamfundet, SAML, vil hermed ønske dig tillykke med udnævnelsen til kulturminister.

SAML er en paraplyorganisation for ikke-kommercielle elektroniske medier. SAML er et samarbejde mellem følgende landsdækkende interesseorganisationer; SLRTV, Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer. FAEM, Foreningen af Arbejderbevægelsens Elektroniske Medier. LTVS, Lokal TV- og Værkstedssammenslutningen. IASTAR-Danmark, Studenterradioerne og DLS, Demokratiske Lokal Stationer.

SAML organiserer i alt 150 lokale, regionale og landsdækkende radio- og tv-stationer. Som jo alle hører under Kulturministeriets resortområde.

Vi tillader os derfor at sende dig et politisk oplæg med bilag om forholdene for de ikke-kommercielle elektroniske medier.

Venlig hilsen

Gitte Thomsen
sekretariatsleder

De ikke-kommercielle elektroniske medier;

Græsrodderne, de idebaserede, budskabsstationerne, de lokale og nu også de regionale og landsdækkende radio- og tv-stationer har levet og lever stadig en omtumlet tilværelse.

En tilværelse præget af usikkerhed, total afhængighed af frivillig (ulønnet) arbejdskraft, en tilværelse hvor de økonomiske forhold skifter fra år til år. Og efterhånden også en tilværelse præget af megen administration, øget bureaukrati og mistænkeliggørelse.

Men de ikke-kommercielle elektroniske medier lever stadig. De lever og er et synligt og hørligt bevis på det folkelige engagement. Viljen til at værne om ytringsfriheden og informationsfriheden. Evnen til at være en del af lokalområdet. Viljen til ikke passivt at lade sig reducere til aktive forbrugere – men stadig være aktive og engagerede samfundsborgere.

De ikke-kommercielle elektroniske medier besidder nogle kvaliteter og opfylder nogle behov, som er centrale i et mediehistorisk perspektiv: f.eks. øget lokal ytringsfrihed, bidrag til udvidelse af informationsfriheden og øget eller åben adgang til at producere eller medvirke i udsendelser. Med andre ord: De ikke-kommercielle elektroniske medier er stadig et medie i egen ret.¹

Det hele startede som forsøg for 30 år siden. Men det centrale spørgsmål i alle årene var spørgsmålet om offentlige tilskud til radio- og tv-stationerne. Det er stadig det centrale spørgsmål.

Allerede i 1995 blev de ikke-kommercielle elektroniske mediers rolle i lokalsamfundet defineret således; *Adgangen til på ikke-kommercielle vilkår at få bragt sine programmer kan derfor ses som et udvidet public servicebegreb, hvor det offentlige tilbyder en sådan tjenesteydelse til borgerne på lige fod med andre helt eller delvist offentligt financerede aktiviteter. Betydningen af ikke kun at tilbyde borgerne ydelser, hvor man kan tilegne sig viden, underholdning etc. (teater, biblioteker mv.), men også give mulighed for at producere og formidle kan næppe undervurderes, hvortil kommer, at de programtyper og det indhold, der typisk vil blive udsendt fra en ikke-kommerciel kanal, næppe vil kunne finde afsætning andre steder i mediesystemet. Endelig er det vigtigt at opretholde den ikke-kommercielle del som et vækstlag for programmæssige eksperimenter og fornyelse samt som en uddannelsesmæssig første platform for en eventuel senere professionel karriere inden for medierne. Ud fra en samlet alsidigheds- og demokratibetragtning forekommer opretholdelsen af det ikke-kommercielle lag at være et vigtigt anliggende.*²

Med Medieforliget for 1997-2000 blev det hidtil største beløb afsat til de ikke-kommercielle elektroniske medier i alt 60 millioner, hvoraf 10 millioner var øremærket til bl.a. medieskolevirksomhed. I medieforliget blev de elektroniske medier set som en helhed med de ikke-kommercielle medier som en del af et udvidet public servicebegreb.

I det samlede medieforlig var det en udtalt politisk hensigt at styrke dansk public service-tv og –radio, samtidig med at man gav bedre betingelser for også de kommercielle aktører. I forligsteksten fra 10. maj 1996 understreges de lokale ærtemediers særlige betydning i denne udvikling: *Også de lokale radio- og tv-stationer er vigtige i det samlede danske medielandskab. Deres økonomiske*

¹ Mangfoldighed og kvalitet. Kulturministeriet 2002. Per Jauert, Ole Prehn

² Ibid, side 20

---

*vilkår skal derfor styrkes, så de får bedre mulighed for at deltage i lokalområdets kulturelle og politiske liv.*³

I forbindelse med indgåelse af Tillægsaftale af den 15. december 1998 bad daværende Kulturminister, Elsebeth Gerner Nielsen R, medieforskerne Ole Prehn og Per Jauert fra hhv. Aalborg og Århus universiteter om at foretage en evaluering og undersøgelse af hvordan omlægning af tilskudsordningen fungerede med et specielt henblik på hovedformålet med omlægning af tilskudsordningen fra midt 1999; at øge kvaliteten i de programmer, til hvilke der gives tilskud.⁴

Rapporten Mangfoldighed og Kvalitet kunne konstatere, at brugerne, dvs. lytter og seerne fandt, adgangen til public access vigtig. Et mangfoldigt medieudbud – fra det helt lokale til det globale niveau -, adgangen til at ytre sig frit (materiel ytringsfrihed) og den frie adgang til at modtage informationer om lokalsamfundet (informationsfrihed) betragtes som et væsentligt demokratisk gode.⁵

På programniveauet er de positive træk ved udsendelserne det mentalitetsfællesskab, de bidrager til. Udsendelsernes nærhed, grundighed og ikke mindst det særlige, dvælende tempo, som findes i mange lokale udsendelser, fremhæves af modtagerne som nogle af de mest fremtrædende kvaliteter. Det lave tempo bevirker også, at folk får lov til at tale ud, hvilket af flere fremhæves nærmest som en befrielse i forhold til ”de store mediers” 15-sekunders demokrati i nyhedsudsendelserne. Den ”amatøragtige charme” findes og påskønnes, dvs. at udsendelserne ikke bedømmes primært ud fra deres tekniske eller journalistiske formfuldendthed, men snarere på deres evne til at fremkalde eller udtrykke engagement og nærvær. Udsendelsen må gerne være uprofessionel i sin stil, men ikke amatøragtig eller diletantisk.⁶

Sammenfattende konkluderes i rapporten, at de lokale, ikke-kommercielle stationer udgør ”pusterum” eller enklaver i forhold til de ”store” medier, hvor man enten kan dvæle ved den gode fortælling, de stemningsmættede eller umiddelbart genkendelige billeder, eller man kan få information og deltage i debat om lokale forhold, som ikke lader sig opspore via andre kanaler. De fælles kendetegn ved det gode, lokale program kan opsummeres i nøgleordene: nærvær, relevans og oplevelsen af engagement og oprigtighed.⁷

Europa-Parlamentet henviser i sit beslutningspapir⁸ om ikke-kommerciel lokalradio og -tv, bl.a. til at disse er et vigtigt middel til at styrke borgerne og opfordre dem til aktivt at involvere sig i det civile samfund, til at de ikke-kommercielle beriger samfundsdebatten ved at udgøre et middel til intern idépluralisme, og til at ejerskabskoncentrationen udgør en trussel mod dybdegående mediedækning af emner af lokal interesse for alle lokalsamfundets borgere.

Parlamentet understreger, at ikke-kommerciel lokalradio og -tv er et effektivt middel til at styrke kulturel og sproglig mangfoldighed, social integration og lokal identitet, hvilket forklarer sektorens alsidighed. Samt at ikke-kommerciel lokalradio og -tv fremmer den interkulturelle dialog ved at

---

³ Ibid, side 19-20

⁴ Ibid, side 11

⁵ Mangfoldighed og Kvalitet. Kulturministeriet 2002. Per Jauert, Ole Prehn. Side 199

⁶ Ibid, side 199

⁷ Ibid, side 200

⁸ Europa-Parlamentets beslutning af 25. september 2008. P6_TA (2008)0456

---

uddanne den brede offentlighed, bekæmpe negative stereotyper og ændre de forestillinger, som massemedierne formidler om grupper i samfundet, der er truet af udelukkelse, herunder flygtninge, migranter, romaer samt andre etniske og religiøse minoriteter.

Europa-Parlamentet understreger, at de ikke-kommercielle medier giver ugunstigt stillede medlemmer af samfundet mulighed for at blive aktive deltagere ved at engagere sig i debatter, der er vigtige for dem.⁹

Det er således godt dokumenteret, at de ikke-kommercielle elektroniske medier kan spille en væsentlig rolle i deres lokale samfund som demokratiskabende og folkeoplysende virksomheder, der bidrager til at højne sammenhængskraften lokalt. Men ikke mindst at de ikke-kommercielle medier i høj grad kan udfylde det tomrum, der mediemæssigt er opstået ved den øgede kommercialisering af medierne i de senere år.

Det er SAML's erfaring, at de ikke-kommercielle stadig efter bedste formåen forsøger at leve op til disse formål. Men de senere års nedskæringer og ændringer, senest digitaliseringen af tv fra november 2009 betyder, at de ikke-kommercielle elektroniske medier har stadig sværere og sværere ved at leve op til disse mål.

Fjernelsen af den lokale forankring, fjernelse af tilskud til medieskolevirksomhed samt kravet om den ugentlige egenproduktion på især radiosiden er medvirkende årsager til en udbredt kassetænkning samt et kvalitativt fald i de enkelte stationers programvirksomhed.

Lovgivning for de ikke-kommercielle medier de senere år har fremmet kvantitet på bekostning af kvalitet, nærvær og engagement.

Det er ligeledes SAML's vurdering, at der stadig er et rigt, mangfoldigt og varieret tilbud af ikke-kommercielle radio- og tv-stationer i lokalsamfundet, der både kan og vil spille en rolle, som formidler af lokal information og debat. Men for at opfylde ovennævnte formål er det nødvendigt med en ændret tilskudsordning.

SAML har derfor i vedhæftede bilag opstillet en række ønsker og behov, som vi mener er nødvendige at imødekomme, om de ikke-kommercielle elektroniske medier skal overleve også de kommende års udfordringer.

---

⁹ Ibid,

Bilag til politisk oplæg, konkretisering af behov;

Forhøjelse af puljen til ikke-kommercielle elektroniske medier

- Det er stadig en nødvendighed, at der afsættes flere midler til hele det ikke-kommercielle område, dvs. til ikke-kommercielt TV og ikke-kommerciel radio. Puljen har nu i mange år været på 50 millioner kr. til fordeling blandt ca. 160 radio- og 164 TV-stationer, der tilsammen producerer adskillige tusinde timers public service og public access radio- og TV hvert år. I medieforlig 2011-2014 er området blevet beskåret med 5 mill. kr./år indtil udgangen af 2014.
- Puljen har gennem mange år været alt for lille til at dække det behov, der er, for at de ikke-kommercielle elektroniske medier kan udfylde deres folkeoplysende og demokratiskabende funktion i det nære område. Behovet er bestemt ikke blevet mindre efter digitalisering af TV i efteråret 2009. Det er derfor SAML's ønske at puljen til de ikke-kommercielle medier sættes op til 100 millioner per år.
- Vi henviser til den omfattende rapport fra 1995, hvor medieforskerne Per Jauert og Ole Prehn anbefaler et tilskud i størrelsesordenen 100 mill. kr. til de ikke kommercielle elektroniske medier.
- Vi noterer at tilskuddet ved regeringsskiftet i 2001 var i størrelsesordenen 60 mill. kr.
- Vi skal understrege, at pengene til Mediesekretariatets administration og eventuelle styrkelse af Radio- og TV-Nævnet (jvf. nedenfor) ikke skal tages af tilskudspuljen, som det er sket ved de to seneste medieaftaler, idet tilskuddet til de enkelte stationer på den måde yderligere er blevet forringet.
- At der ud af den samlede pulje på kr. 100 millioner øremærkes et beløb på 3 millioner til uddannelse af stationernes frivillige og ansatte. Det vil være administrativt hensigtsmæssigt, at det er landsdækkende organisationer, større radio- og tv-sendesamvirker, der kan søge denne pulje.

Digi-TV

- Digitaliseringen har påført de ikke-kommercielle TV-stationer forhøjede sendeudgifter. SAML anbefaler, at politikerne fortsat sætter et for de ikke-kommercielle TV-stationer acceptabelt loft for, hvor meget DIGI-TV må opkræve per time hos de ikke-kommercielle, som for nuværende på kr. 100,- per time.
- Samt at de ikke-kommercielle TV-stationer frigøres fra den bekendtgørelsesmæssige forpligtelse at deres signal skal transmitteres af den regionale TV2-station.
- At de landsdækkende ikke-kommercielle tv-stationer fritages for at skulle betale afviklingsomkostninger i alle 8 regioner.

Must Carry forpligtelse

- SAML forstår ikke, hvorfor de ikke-kommercielle regionale og landsdækkende TV-stationer stadig IKKE er omfattet af must carry forpligtelsen. Vi har svært ved at se argumentationen for at must carry forpligtelsen IKKE omfatter alle stationer, der sender på samme MUX. (I dette tilfælde MUX1). Vi anbefaler således, at også de ikke-kommercielle tv-stationer omfattes af must carry forpligtelsen.

Public Service puljen

- Public Service puljen kan stadig ikke søges af ikke-kommercielle radiostationer, eller tv-stationer. De ikke-kommercielle elektroniske medier er i deres mangfoldighed og variation jo netop medier, der kan sikre public service og ikke mindst public access. At øget konkurrence skulle styrke kvaliteten, og at de eneste der åbenbart kan give DR denne af politikerne ønskede konkurrence skulle være de kommercielle medier, fremstår efterhånden mere som et dogme, end som en veldokumenteret analyse af lytter- seeradfærd.

Radio- og TV-Nævnets tilsyn med stationerne

- SAML glæder sig over, at der i medieforliget for 2011-2014 er aftalt, at der skal nedsættes et udvalg, som skal se på hvordan den lokale / regionale forankring sikres. Det er i den forbindelse nødvendigt, at der afsættes midler til dette tilsyn, eventuelt overvejes at genindføre de lokale nævn.
- Det er ikke øget kontrol med enkeltstående stationer, der tænkes på, men derimod den omfattende netværkssending, hvor udsendelserne produceres ét sted og derfor kun skal have tilskud et sted, selv om de udsendes i flere regioner.
- Flere ressourcer til Radio- TV-Nævnets sekretariat vil ligeledes gøre det muligt for nye radiostationer at søge om sendetilladelse på de frekvenser, hvor der pt. er ledig sendetid, alternativt give Nævnet mulighed for at sende den ledige sendetid i udbud noget oftere end tilfældet er for indværende.
- Genindførelse af de landdækkende organisationers høringsret ifbm. Mediesekretariatets administration af gældende lovgivning for de ikke-kommercielle elektroniske medier.

Fælles internetportal for de ikke-kommercielle radiostationer

- SAML har udarbejdet forslag til oprettelse af en fælles internet-portal for ikke-kommercielle radiostationer for de dertil afsatte midler på 2 millioner, men vi har svært ved at finde løsninger på den fortsatte drift af portalen. SAML vil derfor foreslå, at der årligt afsættes et beløb til dette formål. Det kan eventuelt kombineres med uddannelsesaktiviteterne, idet en fælles internetportal også vil kunne udvikles til undervisningsformål målrettet både radio og tv.

Genudsendelser

- SAML anbefaler, at der åbnes mulighed for at genudsende også radioprogrammer, samt at kravet om det ugentlige antal støtteberettigede timer for radio nedsættes. Genudsendte programmer anbefales et mindre støttebeløb per time, idet der også for genudsendte programmer er afviklingsomkostninger i form af ophavsretsafgifter mm. For ikke-kommercielle medier – uden den helt store lytter- og seerskare - er det netop vigtigt at give forskellige tidspunkter til lytning og sening. DR og TV 2 leverer over 50 %s genudsendelser uden at deres tilskud forringes.

Driftstilskud til et samarbejdende sekretariat

- Midler til drift af et samarbejdende sekretariat mellem de eksisterende landsdækkende interesseorganisationer i lighed med den støtte der årligt ydes til drift af f.eks Huse i Danmark m.fl. SAML har udarbejdet og indsendt ansøgning derom til Kunststyrelsen.